

Ceļa karte skolotājam

3.1. Mūzikas izteiksmes līdzekļi. Kā temps, dinamika, reģistrs un skanējuma nokrāsa izmaina mūzikas raksturu?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 14 mācību stundas.

Temata apguves mērķis: klausoties mūziku un muzicējot, rosināt skolēnu apgūt mūzikas izteiksmes līdzekļus (reģistrs, skanējuma nokrāsa (tembrs)), skaidrot to nozīmi mūzikas tēla radīšanā.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
- Mūzikas izteiksmes līdzekļi palīdz radīt dažādus tēlus, kas asociējas ar norisēm dabā un cilvēka dzīvē. (K.Li.1.) - Ritms ir viens no mūzikas izteiksmes līdzekļiem, kuru izmanto mūzikas tēlu radīšanā. Piemēram, sešpadsmitdaļnošu ritma grupas mūzikai piešķir steidzīgu, kustīgu un nemierīgu raksturu. (K.Li.1.) - Reģistrs ir skanējuma augstums. Ar mūzikas instrumentiem var skaņdarbus atskaņot dažādos reģistros, piemēram, flauta spēlē augstā, klarnete – vidējā, bet kontrabass – zemā reģistrā. (K.Li.1.) - Flauta un klarnete ir pūšaminstrumenti, kas pieder pie koka pūšaminstrumentu grupas. Kontrabass ir lielākais stīgu instruments ar viszemāko skaņu. (K.Li.3.) - Mūzikas instrumentu un cilvēka balss skanējums mūzikā var radīt dažādas nokrāsas. Nokrāsa var būt gaiša, tumša, dzidra, sulīga un spoža. (K.Li.1.)	- Saklausa mūzikā skanējuma nokrāsu (tumša, gaiša, dzidra, sulīga, spoža) un skanējuma reģistru (augsts, vidējs zems). (K.3.1.4.) - Dzied un skandē dažādos reģistros – augstā, vidējā un zemā. (K.3.1.4.) - Attēlā un pēc skanējuma atpazīst mūzikas instrumentus – flautu, klarneti un kontrabasu. (K.3.3.8.) - Lai attīstītu dziedātprasmi, dzied dziesmas pēc dzirdes (dažādās tonalitātēs) un vienkāršas melodijas Do mažorā – pēc notīm. (K.3.1.5.) - Saklausa un dažādos taktsmēros (3/4, 2/4 un 4/4) ritmizē ritma grupas ar astotdaļnotīm un sešpadsmitdaļnotīm.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
- Muzicē, izmantojot mūzikas izteiksmes līdzekļus, saklausa skanējuma nokrāsu un reģistru, atpazīst flautas un kontrabasa skanējumu. Raksturo, kuri mūzikas izteiksmes līdzekļi izmantoti mūzikas tēla radīšanai. (K.3.1.4.) - Dažādās tonalitātēs dzied dziesmas pēc dzirdes. Dzied dziesmas Do mažorā pēc notīm, sacer pavadījumu, iekļaujot sešpadsmitdaļnošu ritma grupas. Izvēlas atbilstošus mūzikas izteiksmes līdzekļus. (K.3.1.5., K.3.1.6.)	- Attīsta ieradumu sakārtot mācību vidi pirms un pēc mūzikas stundas, pirms un pēc muzicēšanas paņemot un novietojot mūzikas instrumentus tiem paredzētajā vietā. (Vērtība – darba tikums; tikumi – atbildība, centība) - Attīsta ieradumu radīt, improvizēt, eksperimentēt un meklēt jaunus risinājumus, uzņemties iniciatīvu, stāstīt par savu muzicēšanas pieredzi, izvērtēt, paust viedokli un respektēt citus. (Vērtības – cilvēka cieņa, darba tikums; tikumi – drosme, godīgums, tolerance).
Jēdzieni, termini: reģistrs – augsts, vidējs, zems; skaņas nokrāsa; mūzikas instrumenti – flauta, klarnete, kontrabass; sešpadsmitdaļnošu ritma grupas.	

Temata apguves norise	Mācību materiāla autors/avots	Mācību materiāla nosaukums	Materiāls pieejams
Skanējuma nokrāsas (tembra) un reģistru saklausīšana mūzikā. Flauta, klarnete un kontrabass	Skolo.lv	Mūzikas izteiksmes līdzekļi	https://skolo.lv/course/view.php?id=159324#section-1
	Skola2030	3.1. Mūzikas izteiksmes līdzekļi <i>Norādījumi skolotājiem</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/B48FAF28-6446-4C3B-BFE1-48A3D9D54A32/view?preview=FEC727CD-E953-43B9-B403-2F5D12CF64DC
		Mūzikas izteiksmes līdzekļi <i>Temata atsegums skolēnam</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/B48FAF28-6446-4C3B-BFE1-48A3D9D54A32/view?preview=8BC69ADE-9976-4500-9AA5-7D088A7A937C
		Mūzikas klausīšanās un skaņu stāstu izveide <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/B48FAF28-6446-4C3B-BFE1-48A3D9D54A32/view?preview=C4C65098-A980-46F7-B65C-0885184FE50E
		Mūzikas instrumenti: flauta, klarnete, kontrabass; reģistrs un tembrs <i>Uzskates līdzeklis</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/B48FAF28-6446-4C3B-BFE1-48A3D9D54A32/view?preview=DB089BC6-AC72-46B3-906B-23CBAAB2DEC8
Dziesmu dziedāšana pēc dzirdes dažādās tonalitātēs. Ritmizēšana, izmantojot ritma grupas ar sešpadsmitdaļnotīm	Skola2030	Ritma grupas vingrinājumos un dziesmās. Vingrināšanās uzdevumi dziesmu dziedāšanai pēc notīm <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/B48FAF28-6446-4C3B-BFE1-48A3D9D54A32/view?preview=B0171BD6-228C-4EA7-81A3-E5D554C13755
Vienkāršu melodiju dziedāšana un elementāro mūzikas instrumentu spēlēšana Do mažorā	Skola2030	Vingrināšanās uzdevumi dziesmu dziedāšanai pēc dzirdes, ritmizēšanai, pavadījumu veidošanai <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/B48FAF28-6446-4C3B-BFE1-48A3D9D54A32/view?preview=B0171BD6-228C-4EA7-81A3-E5D554C13755

Izdevniecību atbalsts

- Nelsone, I., Rozenberga, L. *Ritma etīdes 1.–4. klasei*. Rīga: Musica Baltica, 2007. 52 lpp. ISMN M 706656601

3.2. Latvijas dabas ainava mūzikā. Ko es varu saklausīt un izjust dziesmās un skaņdarbos, kas veltīti Latvijai?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 14 mācību stundas.

Temata apguves mērķis: dziedot dziesmas un klausoties skaņdarbus par Latviju, kā arī skaidrojot mūzikā pausto galveno domu, veicināt skolēna piederības izjūtu Latvijas valstij un kultūrai. Rosināt skolēnu radoši darboties, lai iepazītu mūzikas skaņveides paņēmienus, punktētu ritmu un tempu daudzveidību.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
- Daudzi skaņdarbi ir veltīti Latvijas dabas ainavām. Dabas tēlus skaņdarbos var labāk uztvert, iepazīstot mūzikas izteiksmes līdzekļus. (K.Li.3.) - Mūzikas atskaņošanas ātrumu precizē tempa apzīmējumi. Pazīstamākie tempa apzīmējumi ir šādi: ātri – <i>allegro</i>, lēni – <i>lento</i> un vidēji – <i>moderato</i>. (K.Li.1.) - Atskaņojot mūziku, var spēlēt un dziedāt, izmantojot dažādus skaņveides paņēmienus. Raksturīgi skaņveides paņēmieni ir šādi: aprauti, īsi – stakato (<i>staccato</i>); saistīti, plūstoši, bez pārtraukuma – legato (<i>legato</i>). (K.Li.1.) - Ar punktētu ritmu panāk aktīvu, spraigu mūzikas raksturu. Punktēts ritms rodas, ja ritma vienībai pievieno punktu, kas pagarina noti par pusi no tās vērtības. (K.Li.1.) - Mežrags ir pūšaminstruments, kas pieder pie metāla pūšaminstrumentu grupas. (K.Li.3.)	- Saklausa un muzicē ātrā (<i>allegro</i>), lēnā (<i>lento</i>) un vidējā (<i>moderato</i>) tempā, mūzikā saklausa tempa maiņas. (K.3.1.4.) - Saklausa un ritmizē dažādos taktismēros (3/4, 2/4 un 4/4) astotdaļpauzi un punktēta ritma grupu – ceturtdaļnoti ar punktu un astotdaļnoti. (K.3.1.6.) - Saklausa mūzikā, dzied un spēlē dažādus skaņveides paņēmienus – legato un stakato. (K.3.1.4.) - Atpazīst mežragu pēc attēla un pēc skanējuma. (K.3.3.8.) - Dzied dziesmas un klausās ar dabas tematiku saistītus skaņdarbus, skaidro tajos paustās vērtības. (K.3.3.6.)
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
- Klausās skaņdarbus, atpazīst mežraga skanējumu un raksturo skaņdarbā izmantotos mūzikas izteiksmes līdzekļus – tempu (<i>allegro</i>, <i>moderato</i>, <i>lento</i>), ritmu u. c., kuri izmantoti Latvijas dabas ainavu attēlojumā. Dzied dziesmas par Latviju un skaidro šo dziesmu saturu, izsaka viedokli par sev aktuāliem notikumiem. (K.3.3.6.) - Muzicējot izmanto skaņveides paņēmienus (stakato, legato), punktēta ritma grupu (ceturtdaļnoti ar punktu un astotdaļnoti) un astotdaļpauzi. (K.3.3.6., K.3.1.4., K.3.1.6.)	- Attīsta ieradumu būt par atbildīgu sabiedrības dalībnieku, cieņpilni izturēties pret ģimeni, tautu un valsti, ar cieņu izturēties pret valsts himnu, tās atskaņošanas laikā ievērot noteikumus. (Vērtības – Latvijas valsts, kultūra, daba, ģimene; tikumi – gudrība, atbildība, centība, līdzietība) - Attīsta ieradumu spēlēt un muzikālajās rotaļās veidot cieņpilnas savstarpējās attiecības, kontrolēt un vadīt savu uzvedību un emocijas, ievērot sekmīgas sadarbības nosacījumus, kas nepieciešami, lai sasniegtu rezultātu. (Vērtība – cilvēka cieņa; tikumi – solidaritāte, savaldība)
Jēdzieni, termini: skaņveides paņēmieni: stakato (<i>staccato</i>) – aprauti, īsi; legato (<i>legato</i>) – saistīti, plūstoši, bez pārtraukuma; tempa apzīmējumi: ātrs – <i>allegro</i>, vidējs – <i>moderato</i>, lēns – <i>lento</i>; punktēta ritma grupa – ceturtdaļnots ar punktu un astotdaļnots, astotdaļpauze; mūzikas instruments – mežrags.	

Temata apguves norise	Mācību materiāla autors/avots	Mācību materiāla nosaukums	Materiāls pieejams
Astotdaļpauze un ceturtdaļnots ar punktu. To iepazīšana un izmantojums muzicēšanā dažādos taktsmēros.	Skolo.lv	Latvijas dabas ainavas mūzikā	https://skolo.lv/course/view.php?id=159324#section-2
	Skola2030	3.2. Latvijas dabas ainavas mūzikā. Ko es varu saklausīt un izjust dziesmās un skaņdarbos, kas veltīti Latvijai? <i>Norādījumi skolotājiem</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/8D95CFF2-E7CE-428E-A92C-888F32AF8B5E/view?preview=7DE87181-56E4-44A1-9357-05E222CD0F8D
		Latvijas dabas ainavas mūzikā <i>Temata atsegums skolēnam</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/8D95CFF2-E7CE-428E-A92C-888F32AF8B5E/view?preview=A3A4362E-0688-4CD7-B63E-2439A17A1734
		Ritmizēšana un dziedāšana. Ritma grupa – ceturtdaļnots ar punktu un astotdaļnots. Vingrinājumi astotdaļpauzes apguvei <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/8D95CFF2-E7CE-428E-A92C-888F32AF8B5E/view?preview=5CAD6FD5-65DE-4184-8787-CCCA6D7A56CD
Tempa saklausīšana. Ātrs (allegro), lēns (lento) un vidējs (moderato) temps mūzikā un tā izmantojums muzicēšanā. Tempa maiņa	Skola2030	Mūzikas klausīšanās uzdevumi <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/8D95CFF2-E7CE-428E-A92C-888F32AF8B5E/view?preview=D2D53040-C86A-45C1-8B62-C521254B6AB0
Stakato un legato skaņveides paņēmieni saklausīšana un lietošana muzicēšanā	Skola2030	Skaņveides paņēmieni stakato un legato. <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/8D95CFF2-E7CE-428E-A92C-888F32AF8B5E/view?preview=D2D53040-C86A-45C1-8B62-C521254B6AB0

Temata apguves norise	Mācību materiāla autors/avots	Mācību materiāla nosaukums	Materiāls pieejams
Ar Latvijas tematiku saistītu skaņdarbu klausīšanās un dziesmu dziedāšana. Mežraga iepazīšana pēc attēla un skanējuma	Skola2030	Ritmizēšana un dziedāšana. Vingrināšanās uzdevumi dziesmu dziedāšanai pēc dzirdes un pavadījumu veidošanai <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/8D95CFF2-E7CE-428E-A92C-888F32AF8B5E/view?preview=5CAD6FD5-65DE-4184-8787-CCCA6D7A56CD
		Mūzikas valodas elementi, mežrags <i>Uzskates līdzeklis</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/8D95CFF2-E7CE-428E-A92C-888F32AF8B5E/view?preview=92A7F78E-8B55-420A-96D6-4A04E5D7D484
		Mūzikas klausīšanās uzdevumi. Mežrags un tempa apzīmējumi <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/8D95CFF2-E7CE-428E-A92C-888F32AF8B5E/view?preview=D2D53040-C86A-45C1-8B62-C521254B6AB0

Izdevniecību atbalsts

- Nelsone, I., Rozenberga, L. *Ritma etīdes 1.–4. klasei*. Rīga: Musica Baltica, 2007. 52 lpp. ISMN M 706656601

3.3. Ziemas saulgrieži. Kā es varu dziesmās, dejās un rotaļās iepazīt tautas tradīcijas?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 14 mācību stundas.

Temata apguves mērķis: klausoties mūziku un muzicējot, iestudējot priekšnesumu masku gājienam, rosināt skolēnu iepazīt latviešu tautas tradīcijas. Radošā darbībā mācīt atšķirt dinamikas nianšes (*mp*, *mf*), periodu un tā posmus – motīvu, frāzi, teikumu.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
- Radošā darbībā (dziedot dziesmas, ejot rotaļās, klausoties mūziku) var iepazīt latviešu tradicionālās kultūras mantojumu. Masku gājieni jeb ķekatās iešana ir saistīta ar saulgriežu dziesmu dziedāšanu no Mārtiņiem līdz pat Meteņiem, ietverot Ziemassvētkus. (K.Li.3.) - Latviešu tautasdziesmām ir raksturīga perioda forma, kuras garums atbilst tautasdziesmas četrindei. Periodu visbiežāk daļa divos teikumos un tā mazākos posmus sauc par motīviem un par frāzēm. (K.Li.3.) - Mūzikas atskaņošanas stiprums – dinamika – var būt vidēji skaļa un vidēji klusa, to apzīmē šādi: <i>mf</i> (<i>mezzo forte</i>) un vidēji klusa – <i>mp</i> (<i>mezzo piano</i>). (K.Li.1.)	- Saklausa dinamiku – vidēji skaļi un vidēji klusi (<i>mezzo forte</i> – <i>mf</i> un <i>mezzo piano</i> – <i>mp</i>) skaņdarbos un izmanto muzicējot; atkārto, ko nozīmē forte un piano. (K.3.1.4.) - Skaidro dinamikas nozīmi mūzikas tēla radīšanā. (K.3.1.4.) - Saklausa un atpazīst notis periodu un tā posmus – motīvu, frāzi, teikumu. (K.3.1.6.) - Sacer ritma rindas perioda formā, nostiprinot izpratni par apgūtajām ritma vienībām un grupām. (K.3.1.6.) - Lai attīstītu dziedātprasmi, dzied dziesmas pēc dzirdes (dažādās tonalitātēs) un pēc pakāpēm un notīm (Do mažorā). (K.3.1.5.) - Veido priekšnesumu masku gājienam (ķekatās iešanai), mācās novērtēt latviešu tautas tradīciju nozīmi cilvēka dzīves un dabas ritējumā. (K.3.2.3., K.3.3.4.)
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
- Dzied dziesmas, spēlē pavadījumus, iestudē masku gājienus ziemas saulgriežu svētkiem, skaidro latviešu tradīciju nozīmi cilvēka dzīves un dabas ritējumā. (K.3.2.3., K.3.3.4.) - Saklausa un muzicēšanā lieto <i>f</i>, <i>p</i>, <i>mf</i> un <i>mp</i>, skaidro dinamikas nozīmi tēla radīšanā; atpazīst perioda formu un tās posmus – motīvs, frāze, teikums. (K.3.1.4.)	- Attīsta ieradumu patstāvīgi izvērtēt mūzikas kultūras sasniegumus, veido izpratni par Latvijas nozīmību pasaulē; apzinās, ka mūzikas tradīcijas ir būtiska Latvijas kultūras mantojuma daļa. (Vērtības – Latvijas valsts, kultūra, valoda; tikumi – gudrība, taisnīgums, solidaritāte, tolerance) - Attīsta ieradumu atbildīgi izturēties pret saviem pienākumiem, ievērot uzvedības kultūru mēģinājumos, priekšnesuma laikā. (Vērtības – cilvēka cieņa, uzvedības kultūra; tikumi – drosme, mērenība, tolerance)
Jēdzieni, termini: dinamika: apzīmējumi: vidēji klusi <i>mp</i> un vidēji skaļi <i>mf</i>, periods, motīvs, frāze, teikums.	

Temata apguves norīse	Mācību materiāla autors/avots	Mācību materiāla nosaukums	Materiāls pieejams
Ziemas saulgriežu masku gājiena (ķekatās iešana) priekšnesuma sagatavošana	Skolo.lv	Ziemas saulgrieži	https://skolo.lv/course/view.php?id=159324#section-3
	Skola2030	3.3. Ziemas saulgrieži. Kā es varu dziesmās, dejās un rotaļās iepazīt tautas tradīcijas? <i>Norādījumi skolotājiem</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/C5BFBD47-67AC-4E8F-9D22-30CDF3E4D0EE/view?preview=942B225B-F0C4-4D61-926C-B93CB2D8CA69
		Ziemas saulgrieži <i>Temata atsegums skolēnam</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/C5BFBD47-67AC-4E8F-9D22-30CDF3E4D0EE/view?preview=87565F70-F314-4F4F-A84D-5DC870ADB48D
		Ziemas saulgriežu dziesmas, rotaļas, mīklas un pavadījumi <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/C5BFBD47-67AC-4E8F-9D22-30CDF3E4D0EE/view?preview=5F3995B2-39CB-4514-A779-144E22316192
Perioda formas un tā posmu – motīvs, frāze, teikums – atpazīšana nošu rakstā	Skola2030	Ritmizēšana motīvu, frāžu, teikumu apguvei un dinamikas uztverei. Ritma vingrinājumi perioda formā <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/C5BFBD47-67AC-4E8F-9D22-30CDF3E4D0EE/view?preview=84E58BB5-2FBC-4DA5-8F68-4FB9F957B4AD
Dinamikas nozīme tēla radīšanā, muzicēšanā lietoto <i>f</i> , <i>p</i> , <i>mf</i> un <i>mp</i> saklausīšana un skaidrošana	Skola2030	Ritmizēšana motīvu, frāžu, teikumu apguvei un dinamikas uztverei. Vingrināšanās uzdevumi dinamikas uztverei <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/C5BFBD47-67AC-4E8F-9D22-30CDF3E4D0EE/view?preview=84E58BB5-2FBC-4DA5-8F68-4FB9F957B4AD
		Dinamikas apzīmējumi (<i>mf</i> , <i>mp</i>), motīvs, frāze un teikums <i>Uzskates līdzeklis</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/C5BFBD47-67AC-4E8F-9D22-30CDF3E4D0EE/view?preview=700DB7B9-B6DF-4F8F-BD0D-D797F5C81218

Izdevniecību atbalsts

- Nelsone, I., Rozenberga, L. *Ritma etīdes 1.–4. klasei*. Rīga: Musica Baltica, 2007. 52 lpp. ISMN M 706656601

3.4. Mažora un minora noskaņas. Kā es klausoties atpazīšu un muzicējot izmantošu mažora un minora skaņkārtas?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 14 mācību stundas.

Temata apguves mērķis: veicināt skolēna izpratni par mažora un minora skaņkārtu nozīmi mūzikas tēla radīšanā, iesaistot skolēnu mūzikas klausīšanās un muzicēšanas procesā. Dziedāt dziesmas, apgūstot gammu un tonikas trijskani la minorā.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
- Mažors un minors ir mūzikas izteiksmes līdzeklis, kuru izmanto, lai radītu mūzikā dažādas noskaņas – priecīgu, jautru, skumīgu un mierīgi rāmu. (K.Li.1.) - Skaņas veido toņu un pustoņu kombinācijas, kuras var atpazīt uz klaviatūras. Toņus un pustoņus atbilstoši sakārtojot pa baltajiem taustiņiem, var izveidot Do mažora un la minora gammu. (K.Li.1.) - La minora gamma veidojas rindā pēc kārtas no skaņas la, ko sauc par toniku (I pakāpe). Tāpat kā Do mažorā, arī la minorā no I–III–V (1–3–5) pakāpēm veidojas tonikas trijskani; la minorā tās ir skaņas la–do–mi. (K.Li.1.)	- Klausās mūziku un mācās uztvert mažora un minora nokrāsu, skaidro minora nozīmi mūzikas tēla radīšanā. (K.3.1.4.) - Atpazīst uz klaviatūras toņus un pustoņus, skaidro Do mažora un la minora gammas uzbūvi. (K.3.1.5.) - Dzied dabiskā la minora gammu un tonikas trijskani; saklausa un atšķir noturīgās un nenoturīgās pakāpes la minorā. (K.3.1.5.) - Dzied dziesmas pēc dzirdes (dažādās mažora un minora tonalitātēs) un pēc notīm dzied vienkāršas melodijas (Do mažorā un la minorā). (K.3.1.6.) - Atkārtoti un nostiprina izpratni par ritma vienībām un grupām (3/4, 2/4, 4/4) taktismērā, izmantojot ritma ostinato un ritma rondo. (K.3.1.6.).
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
Saklausa mūzikā mažoru un minoru, skaidro minora nozīmi mūzikas tēla radīšanā. Dzied un spēlē ar elementārajiem mūzikas instrumentiem dabisko la minora gammu un tonikas trijskani. Atpazīst uz klaviatūras toņu un pustoņu attiecības, skaidro to nozīmi gammu veidošanā. (K.3.1.4., K.3.1.5.)	- Attīsta ieradumu radīt, improvizēt, eksperimentēt un meklēt jaunus risinājumus, uzņemot iniciatīvu, mācās pastāstīt par savu muzicēšanas pieredzi. (Vērtības – cilvēka cieņa, darba tikums; tikumi – drosmē, godīgums, tolerance). - Attīsta ieradumu pirms un pēc mūzikas stundas sakārtot mācību vidi, paņemot un pēc muzicēšanas novietojot mūzikas instrumentus tiem paredzētajā vietā. (Vērtība – darba tikums; tikumi – atbildība, centība).
Jēdzieni, termini: tonis un pustonis, klaviatūra, la minors, la minora gamma un tonikas trijskani.	

Temata apguves norise	Mācību materiāla autors/avots	Mācību materiāla nosaukums	Materiāls pieejams
Mažora un minora radītās noskaņas mūzikā	Skolo.lv	Mažora un minora noskaņas	https://skolo.lv/course/view.php?id=159324#section-4
	Skola2030	3.4. Mažora un minora noskaņas. Kā es klausoties atpazīšu un muzicējot izmantošu mažora un minora skaņkārtas? <i>Norādījumi skolotājiem</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/3A150736-CC27-41AA-B6F0-5641A28C99CC/view?preview=A6D9B2C7-16C0-4431-A3D3-B6BC71F81349
		Mažora un minora noskaņas <i>Temata atsegums skolēnam</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/3A150736-CC27-41AA-B6F0-5641A28C99CC/view?preview=B1DFF4B5-E6A1-4C56-86BC-07102D4B0D8E
		Dziesmu dziedāšana pēc dzirdes (minora skaņkārtā) un pēc notīm (la minorā). <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/3A150736-CC27-41AA-B6F0-5641A28C99CC/view?preview=E4EC52FC-CE60-4CB2-8853-FE18B97868FA
Toņi un pustoņi uz klaviatūras, la minors	Skola2030	Dziesmu dziedāšana pēc notīm minora skaņkārtā <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/3A150736-CC27-41AA-B6F0-5641A28C99CC/view?preview=E4EC52FC-CE60-4CB2-8853-FE18B97868FA
		Tonis un pustonis, la minora gamma <i>Uzskates līdzeklis</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/3A150736-CC27-41AA-B6F0-5641A28C99CC/view?preview=52E6CF7B-8592-4C53-8DD1-494B21E588AE
Ritma vienību un ritma grupu izmantošana muzicēšanā, pavadījumu veidošana	Skola2030	Dziesmu dziedāšana pēc dzirdes <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/3A150736-CC27-41AA-B6F0-5641A28C99CC/view?preview=E4EC52FC-CE60-4CB2-8853-FE18B97868FA

Izdevniecību atbalsts

- Nelsone, I., Rozenberga, L. *Ritma etīdes 1.–4. klasei*. Rīga: Musica Baltica, 2007. 52 lpp. ISMN M 706656601

3.5. Skaņu gleznas. Kā es, izmantojot dažādus mūzikas izteiksmes līdzekļus, varu veidot skaņu gleznas? Kādi būs mani galvenie uzdevumi, veidojot priekšnesumu?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 14 mācību stundas.

Temata apguves mērķis: izmantojot dažādus mūzikas izteiksmes līdzekļus un darba paņēmienus, rosināt skolēnu radīt skaņu gleznas, lai attīstītu iztēli un veicinātu izpratni par savas idejas īstenošanas soļiem, veidojot radošo darbu.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
- Radošā darbībā, izmantojot balsi, skaņu rīkus un mūzikas instrumentus, skaņu gleznās var atainot norises dabā un cilvēka dzīvē. (K.Li.3.) - Sadarbojoties un stāstot, kādus tēlus vēlas radīt, skolēni var vienoties par radošā darba ideju, īstenošanas soļiem un vērtēšanas kritērijiem. (K.Li.3.) - Veidojot priekšnesumus un uzstājoties auditorijās (klases, vecāku u. tml.) priekšā, skolēns var gūt uzstāšanās pieredzi un gandarījumu par kopīgi paveikto. (K.Li.2.) - Folkloras kopu darbības pamatā ir tautas tradīciju izziņāšana, apguve un popularizēšana. Folkloras kopās liela uzmanība tiek pievērsta tautas mūzikas instrumentiem. Muzicējot izmanto kokli, stabuli, vijoli, bungas un dūdas. Dūdas ir daudzu tautu, tostarp arī latviešu, tradicionālais mūzikas instruments. (K.Li.4.)	- Skaidro folkloras kopu nozīmi tradicionālās kultūras mantojuma saglabāšanā, attēlā un pēc skanējuma atpazīst dūdas. (K.3.3.6., K.3.3.8.) - Apzinot darba uzdevumus un to izpildes soļus, mācās patstāvīgi īstenot radošo darbu – skaņu gleznu. (K.3.3.4., K.3.3.5.) - Radošā darba īstenošanas gaitā apzināti izmanto apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļus, skaidro to nozīmi tēla atklāsmē. (K.3.1.4., K.3.3.1.) - Mācās izvērtēt radošo darbu atbilstoši dotajiem kritērijiem. (K.3.3.4.) - Atkārto latviešu tautasdziesmas, bērnu un rotaļu dziesmas, nostiprina izpratni par apgūtajiem mūzikas valodas elementiem. (K.3.3.6.)
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
Sacer vai improvizē vienkāršas melodijas brīvā formā, izmantojot folkloras tekstus. Atpazīst folkloras grupas pēc attēla un dūdas pēc skanējuma audio un videomateriālos. (K.3.3.1., K.3.3.8.)	- Attīsta ieradumu atbildīgi izturēties pret saviem pienākumiem, ievērot uzvedības kultūru mēģinājumos, priekšnesuma laikā, ir mērķtiecīgs un neatlaidīgs. (Vērtība – uzvedības kultūra; tikumi atbildība, tolerance). - Attīsta ieradumu radīt, improvizēt, eksperimentēt un meklēt jaunus risinājumus, uzņemties iniciatīvu, stāstīt par savu muzicēšanas pieredzi, izvērtēt, paust viedokli un respektēt citus. (Vērtības – cilvēka cieņa, darba tikums; tikumi – drosme, godīgums, tolerance).
Jēdzieni, termini: folkloras kopa un tautas mūzikas instruments – dūdas.	

Temata apguves norise	Mācību materiāla autors/avots	Mācību materiāla nosaukums	Materiāls pieejams
Dūdas folkloras kopu ierakstos, to atpazīšana attēlā un skanējuma raksturojums	Skolo.lv	Skaņu gleznas	https://skolo.lv/course/view.php?id=159324#section-5
	Skola2030	3.5. Skaņu gleznas. Kā es, izmantojot dažādus mūzikas izteiksmes līdzekļus, varu veidot skaņu gleznas? Kādi būs mani galvenie uzdevumi, veidojot priekšnesumu? <i>Norādījumi skolotājiem</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/D3B9F5D4-F74A-448D-A054-A227480A3DA7/view?preview=085D421A-F049-40C4-B53A-A05EEFF8612E
		Skaņu gleznas <i>Temata atsegums skolēnam</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/D3B9F5D4-F74A-448D-A054-A227480A3DA7/view?preview=60EE990B-48E6-4352-ABE0-595926C8BE12
		Folkloras kopas un tautas mūzikas instruments – dūdas <i>Uzskates līdzeklis</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/D3B9F5D4-F74A-448D-A054-A227480A3DA7/view?preview=53598043-6E77-4663-BA07-AF194C516E72
		Mūzikas klausīšanās uzdevumi folkloras kopu un dūdu iepazīšanai <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/D3B9F5D4-F74A-448D-A054-A227480A3DA7/view?preview=3DA56482-9DCA-46EE-B6C7-E7B0D78493C4
	Latvijas Nacionālais kultūras centrs	Mūzikas instrumenti	https://www.tautasmuzikasinstrumenti.lv/
Skaņu gleznu un skaņu stāstu radīšana, izmantojot apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļus	Skola2030	Skaņu gleznas veidošana, ilustrējot dzejoli <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/D3B9F5D4-F74A-448D-A054-A227480A3DA7/view?preview=D9BE7691-2559-404B-87E2-232CCE87B758
Uzstāšanās auditorijas priekšā un radošo darbu izvērtēšana atbilstoši dotajiem kritērijiem	Skola2030	Dziesmas dziedāšanai pēc dzirdes un pēc notīm <i>Uzdevumi/vingrinājumi</i>	https://mape.gov.lv/catalog/materials/D3B9F5D4-F74A-448D-A054-A227480A3DA7/view?preview=0E822021-9EB3-4446-9FF8-C0999590BCF9

Izdevniecību atbalsts

- Nelsone, I., Rozenberga, L. *Ritma etīdes 1.–4. klasei*. Rīga: Musica Baltica, 2007. 52 lpp. ISMN M 706656601